

Sygn. akt III KK 216/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Sokołowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza,
w sprawie J.P.

skazanego z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 czerwca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt IV Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 26 czerwca 2017 r., sygn. akt IX K [...],

- 1) uchyla zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 czerwca 2017 r., sygn. akt IX K [...], i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umarza postępowanie;**
- 2) kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;**
- 3) zarządza zwrot uiszczonej opłaty kasacyjnej J.P.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 czerwca 2017 r. (sygn. akt IX K [...]) J.P. został skazany za czyn z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 1 k.k.s., za który to czyn wymierzono mu karę 100 stawek dziennych grzywny w wymiarze 100 zł każda.

Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 6 grudnia 2017 r. (sygn. akt IV Ka [...]).

Od powyższego prawomocnego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu:

- „1. zaistnienie uchybienia wymienionego wart. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a mianowicie obrazy przepisu art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. przez orzeczenie merytoryczne w sprawie, pomimo iż nastąpiło przedawnienie karalności czynu;
2. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia polegające na przyjęciu, iż prokurent spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest podatnikiem w myśl art. 56 § 1 k.k.s. w zw. 7 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) mających zastosowanie w niniejszej sprawie na podstawie art. 53 § 30 KKS oraz ponosi na podstawie 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) odpowiedzialność za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w B. oraz wyroku Sądu Rejonowego w B. i umorzenie postępowania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 6 grudnia 2017 roku oraz wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 czerwca 2017 roku i uniewinnienie oskarżonego.

W odpowiedzi na tę kasację Prokurator Rejonowy [...] w B. oraz Naczelnik [...] Urzędu Celno - Skarbowego w T. wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i z uwagi na uwzględnienie zarzutu 1) rozpoznanie jej w zakresie zarzutu 2) było zatem zbędne.

Istota zarzutu 1) tj. zaistnienie uchybienia wymienionego wart. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., polegała na tym, iż zdaniem obrony doszło do przedawnienia

karalności przestępstwa skarbowego zarzuconego J.P. z uwagi na brak rzeczywistego wszczęcia postępowania przeciwko osobie, co powodowałoby przedłużenie okresu przedawnienia o kolejne 5 lat (art. 44 § 5 k.k.s.). Skarżący argumentował, że nie zostało poprawnie wydane postanowienie o przedstawieniu zarzutów, gdyż ówczesny Inspektor Kontroli Skarbowej bezzasadnie uznał pismo za doręczone i następnie zastosowano przewidziany w art. 173 § 1 k.k.s. tryb postępowania.

Z akt sprawy wynika, że od momentu sporządzenia postanowienia o przedstawieniu J.P. zarzutów (13 października 2015 r.) skierowano do niego 5 wezwań do stawienia w charakterze podejrzanego na adres w G. (ul. R. [...]). Na żadne się nie stawił. Ten wątek podnosi także w swojej odpowiedzi na kasację Naczelnik [...] Urzędu Celno-Skarbowego w T. wskazując, że „ponadto zarzut, iż finansowy organ dochodzenia nie wysyłał wezwań na adres J.P. w Anglii, podany przez niego inspektorowi UKS w dniu 23 września 2015 r. podczas przesłuchania w charakterze świadka w innej sprawie, jest zdecydowanie chybiony. Należy w tym miejscu nadmienić, iż w Urzędzie Kontroli Skarbowej w B. nie istniał system ewidencyjny świadków i to zarówno w kontroli jak i w postępowaniach przygotowawczych, stąd trudno organowi dochodzenia ustalić, który ze 160 inspektorów, upoważnionych przez Dyrektora UKS do samodzielnego prowadzenia postępowań dysponuje aktualnym adresem J.P.. W dodatku, jak sam obrońca nadmienił J.P. przesłuchiwany był w charakterze świadka w innej sprawie i była to jedna z kilkuset spraw prowadzonych równocześnie przez UKS, (...) z pewnością był rozpoznawalny przez urzędników prowadzących z nim czynności, lecz nie przez ogół zatrudnionych.”

Analiza akt sprawy i powyższe oświadczenie wskazują, że J.P. przekazał inny adres dla doręczeń niż ten, na który wysyłano mu owe 5 wezwań, a także w czasie zbliżonym do sporządzenia przedmiotowego postanowienia składał osobiście w tym samym urzędzie zeznania w innej sprawie. Powstaje zatem pytanie, czy w istocie zasadnie uznano, że postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało mu skutecznie ogłoszone. Jak już wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy „pomiędzy terminami "wydanie" a "sporządzenie" postanowienia zachodzi istotna różnica, jako że dla "wydania" niezbędne jest dopełnienie

kolejnych czynności procesowych określonych w art. 313 § 1 k.p.k., niezbędnych dla skuteczności tej procesowej czynności. Aby zatem postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało uznane za wydane, czyli prawnie skuteczne, niezbędne jest kumulatywne spełnienie trzech warunków: sporządzenie postanowienia, jego niezwłoczne ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego.” (tak m.in. w wyroku z dnia 5 marca 2014 r., IV KK 341/13). Odpowiednio stosowane na podstawie art. 113 k.k.s. w postępowaniu o przestępstwa skarbowe przepisy k.p.k. przewidują wprawdzie wyjątki od powyższej zasady, regulując sytuacje, gdy przyjmuje się tzw. fikcję doręczenia (a więc i zapoznania strony z treścią pisma). Jednak by móc skorzystać z rozwiązań zawartych chociażby w art. 138 k.p.k. lub 139 k.p.k. należy wykluczyć, że możliwe jest skuteczne doręczenie pisma w „normalnym” trybie. Zgodzić się należy ze skarżącym, iż do takiej sytuacji w sprawie niniejszej nie doszło. Potwierdza to wprost przytoczone wyżej in extenso stanowisko Naczelnika [...] Urzędu Celno - Skarbowego w T.. Państwo bowiem nie może obciążać obywatela problemami techniczno - organizacyjnymi swojego funkcjonowania. Nie można zaakceptować faktu, że z uwagi na np. brak centralnej ewidencji spraw, z której dowolny inspektor mógł uzyskać dane o chociażby terminach przesłuchań danej osoby lub przekazanych przez nią adresach do doręczeń, to obywatel obciążony jest negatywnymi konsekwencjami. Każdy ma prawo oczekiwać ze strony państwa rzetelności i zakładać istnienie przepływu informacji, a przede wszystkim takiej organizacji pracy, by nie być narażonym na stosowanie w swojej sprawie przepisów wyjątkowych. W sprawie niniejszej zgodzić się należy z obrońcą, że istniały możliwości poprawnego procedowania w przedmiocie postawienia J.P. zarzutów i dopełnienia wymagań zawartych w art. 313 § 1 k.p.k. Z uwagi na, jak się wydaje czysto techniczno-organizacyjne problemy z przepływem informacji w UKS zdecydowano się na zastosowanie trybu szczególnego.

Takie postąpienie stanowiło jednak rażące naruszenie obowiązków proceduralnych i nie mogło być uznane za skuteczne. Rezultatem czego musi być uznanie, że przed upływem terminu przedawnienia karalności czynu, o jaki J.P. został oskarżony postępowanie nie przekształciło się skutecznie z fazy in rem w

fazę in personam, co oznacza, iż doszło do przedawniania karalności z upływem 2015 r.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.